

Rok akademicki:	2018/19	Grupa przedmiotów:	do wyboru	Numer katalogowy:	IŚ-II-2:BiBwME, nst.

Nazwa przedmiotu:	Bioindykatory i biotesty w monitoringu ekosystemów	ECTS	3
Tłumaczenie nazwy na jęz. angielski:	Biotests and bioindicators in ecosystem monitoring		
Kierunek studiów:	Inżynieria Środowiska		
Koordinator przedmiotu:	dr inż. M. Frąk		
Prowadzący zajęcia:	dr inż. M. Frąk		
Jednostka realizująca:	Wydział Budownictwa i Inżynierii Środowiska, Katedra Kształtowania Środowiska,		
Wydział, dla którego przedmiot jest realizowany:	Wydział Budownictwa i Inżynierii Środowiska		
Status przedmiotu:	a) przedmiot specjalizacyjny	b) stopień II rok 1	c) -stacjonarne/ niestacjonarne
Cykl dydaktyczny:	Semestr 2-letni	Jęz. wykładowy:	polski
Założenia i cele przedmiotu:	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z: możliwościami wykorzystania organizmów żywych w monitoringu środowiska naturalnego. Przedstawione zostaną grupy biowskaźników i biotestów, wraz z metodami oceny stanu środowiska i jego właściwości ekologicznych, z uwzględnieniem indykatorów roślinnych, zwierzęcych i mikroorganizmów. Zakłada się, że wiedza ta powinna umożliwić ocenę nie tylko stanu ekosystemów, ale i stopnia ich zagrożenia, wywołanego czynnikami naturalnymi i antropogenicznymi – w tym samodzielną identyfikację podstawowych indykatorów, z jakimi zawodowo styka się inżynier środowiska.		
Formy dydaktyczne, liczba godzin:	a) ...wykład.....; liczba godzin ... 8.; b) ...ćwiczenia; liczba godzin ... 8		
Metody dydaktyczne:	autorskie prezentacje multimedialne, wykonanie opracowań dotyczących stanu ekosystemu (przykładowy wariant), opartych na zebranych danych;		
Pełny opis przedmiotu:	wykłady: 1. Organizmy wykorzystywane w biologicznej ocenie jakości środowiska (organizmy planktonu, rośliny, bezkręgowce, larwy owadów, mikroorganizmy, porosty). 2. Wybrane metody bioindykacyjne w analizach właściwości siedliska. Techniki wykorzystywane w biomonitoringu. Możliwości wykorzystania biotestów i biowskaźników w inżynierii środowiska. ćwiczenia: 1. Praktyczne zastosowanie wskaźników biologicznych oraz organizmów testowych, na przykładzie wybranych ekosystemów lądowych i wodnych. Procedury analizy i interpretacji uzyskanych informacji. 2. Wykorzystane analiz biologicznych w ocenie jakości środowiska naturalnego i degradowanego. Testy toksyczności (ostre i fizjologiczne). 3. Wykorzystanie skali porostowej. Klasyfikacje saprobowe i troficzne. TREŚCI ĆWICZEŃ I WYKŁADÓW STANOWIĄ INTEGRALNĄ CAŁOŚĆ		
Wymagania formalne (przedmioty wprowadzające):	Biologia i Ekologia,		
Założenia wstępne:	Student powinien znać i rozumieć podstawowy monitoring środowiska; znać układy ekologiczne, rolę organizmów (flory, fauny, drobnoustrojów) w siedliskach naturalnych i zmienionych antropogenicznie, podstawową systematykę roślin i zwierząt;		
Efekty kształcenia:	01 student ma wiedzę z zakresu wybranych działów biologii i nauk o ziemi, która daje podstawy do zrozumienia opisu zjawisk i procesów zachodzących w środowisku; 02 student umie przeprowadzić interpretację wyników badań środowiskowych, zidentyfikować źródła zanieczyszczeń, ocenić stan środowiska; 03 student umie rozpoznawać gatunki wykorzystywane w inżynierii środowiska oraz wykonać charakterystykę siedliska za pomocą bioindykacji;	04 student ma świadomość konieczności podnoszenia kompetencji zawodowych, osobistych i społecznych 05 student potrafi pracować samodzielnie i współpracować w zespole nad wyznaczonym zadaniem 06 student odpowiedzialnie i rzetelnie analizuje i ocenia uzyskane wyniki prac własnych i obcych	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia:	01, 02, 03, 04, 05, 06: praca pisemna: analiza otrzymanych wyników, ocena stanu ekosystemu; 01, 04, 05: kolokwium pisemne;		
Forma dokumentacji osiągniętych efektów kształcenia:	Karty oceny studentów (listy obecności i wyniki cząstkowe); opracowania pisemne – indywidualne lub zespołowe analizy stanu ekosystemu; wpis oceny końcowej do systemu eHMS		
Elementy i wagi mające wpływ na ocenę końcową:	w wyniku zaliczenia przedmiotu uzyskuje się jedną ocenę wpisywaną do systemu EHMS; uzyskanie odpowiednich efektów kształcenia warunkuje uzyskanie 3 pkt. ECTS; wykonanie zadań, indywidualna analiza uzyskanych wyników – waga 0,5; zaliczenie kolokwium pisemnego – waga 0,5 Z ZASADAMI ZALICZENIA PRZEDMIOTU STUDENCI SĄ ZAPOZNAWANI NA PIERWSZYCH ZAJĘCIACH		

Miejsce realizacji zajęć:	sala dydaktyczna, sala laboratoryjna,
Literatura podstawowa :	
1. Zimny H., 2006: Ekologiczna ocena stanu środowiska. Bioindykacja i biomonitoring., wyd. ARW A.Gregorczyk, ss.264; 2. Kołodziejczyk A., Koperski P., Kamiński M., 1998: Klucz do oznaczania słodkowodnej makrofauny bezkręgowej, dla potrzeb bioindykacji stanu środowiska. PIOS; 3. Kłosowscy S. i G., 2007: Rośliny wodne i bagienne. Seria: Flora Polski, Multico, ss.333; 4. Wójciak H., 2006: Porosty, Mszaki, paprotniki. Seria Flora Polski, Multico, ss.265; 5. Rybak J.I., 2000: Bezkręgowce zwierzęta słodkowodne. Wyd. PWN, ss. 85; 6. IOS, 2010: Przewodniki metodyczne do badań terenowych i laboratoryjnych elementów biologicznych wód przejściowych i przybrzeżnych 7. Grygoruk M., Frąk M., Chmielewski A., 2015: Agricultural Rivers at Risk: Dredging Results in a Loss of Macroinvertebrates. Preliminary, Observations from the Narew Catchment, Poland; Water., 7, 4511-4522; 8. Frąk M., 2013: <i>Escherichia coli</i> as a potential indicator of Biebrza River enrichment sources. Journal of Water and Land Development 19 (VII-XII): 31-38. 9. Frąk M.: 2006: Analiza różnorodności fitoplanktonu jako wskaźnika jakości wód rzek nizinnych. Zeszyty Problemowe Postępów Nauk Rolniczych, z. 515, s. 81-88; 10. Frąk M. 2010: Groźne sinice. W: Centrum wodne – laboratoria przyszłości. Wyd. SGGW, s. 69-74; 11. Frąk M., 2013: <i>Escherichia coli</i> as a potential indicator of Biebrza River enrichment sources. Journal of Water and Land Development 19 (VII-XII): 31-38.	
UWAGI: zajęcia są prowadzone w blokach min. 90 minutowych;	

Wskaźniki ilościowe charakteryzujące moduł/przedmiot :

Szacunkowa sumaryczna liczba godzin pracy studenta (kontaktowych i pracy własnej) niezbędna dla osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia - na tej podstawie należy wypełnić pole ECTS	... 58 . h
Łączna liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich:	... 1 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć o charakterze praktycznym, takich jak zajęcia laboratoryjne, projektowe, itp.:	... 2 ECTS

Tabela zgodności kierunkowych efektów kształcenia efektami przedmiotu

Nr /symbol efektu	Wymienione w wierszu efekty kształcenia:	Odniesienie do efektów dla programu kształcenia na kierunku
01	student ma wiedzę z zakresu wybranych działów biologii i nauk o ziemi, która daje podstawy do zrozumienia opisu zjawisk i procesów zachodzących w środowisku;	K_W01
02	student umie przeprowadzić interpretację wyników badań środowiskowych, zidentyfikować źródła zanieczyszczeń, ocenić stan środowiska;	K_U07
03	student umie rozpoznawać gatunki wykorzystywane w inżynierii środowiska oraz wykonać charakterystykę siedliska za pomocą bioindykacji;	K_U15
04	student ma świadomość konieczności podnoszenia kompetencji zawodowych, osobistych i społecznych	K_K01
05	student potrafi pracować samodzielnie i współpracować w zespole nad wyznaczonym zadaniem	K_K02
06	student odpowiedzialnie i rzetelnie analizuje i ocenia uzyskane wyniki prac własnych i obcych	K_K03

Całkowity nakład czasu pracy - przyporządkowania ECTS:

	Wykłady	8h
	Ćwiczenia	8h
	Udział w konsultacjach	2h
	Przygotowanie do zadań prowadzonych w trakcie ćwiczeń, zebranie danych	20h
	Przygotowanie opracowania	20h
	Razem:	58 h
		3 ECTS

W ramach całkowitego nakładu czasu pracy studenta - łączna liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich:

	Wykłady	8h
	Ćwiczenia	8h
	Udział w konsultacjach	2h
	Razem:	18 h
		1 ECTS

W ramach całkowitego nakładu czasu pracy studenta - łączna liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć o charakterze praktycznym:

	Ćwiczenia	8h
	Przygotowanie do zadań prowadzonych w trakcie ćwiczeń, zebranie danych	20h
	Przygotowanie opracowania	20h
	Razem:	48h
		2,0 ECTS